

Dosarul nr. 1re-170/2021
1-19197678-01-1r/e-23082021

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

14 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghiu Igor în numele condamnatului Martea Grigorii, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021, în cauza penală privindu-l pe

Martea Grigorii XXXXX, născut la **XXXXX**, originar din raionul **XXXXX**, domiciliat în mun. **XXXXX**.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 12.12.2019 – 12.02.2021 (prima instanță);
2. 05.03.2021 – 19.05.2021 (instanța de recurs);
3. 23.08.2021 – 14.01.2022 (instanța de recurs în anulare).

Asupra admisibilității în principiu a recursului în anulare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 12 februarie 2021, *cauza fiind examinată pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Martea Grigorii a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal și condamnat la o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 140 ore, cu executare în 4 ore de muncă pe zi, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Martea Grigorii la data de 08 noiembrie 2019, în jurul orelor 21:10, a condus mijlocul de transport de model „XXXXX”, cu numerele de înmatriculare XXXXX pe drumul local din sat. Poiana, raionul Ungheni, unde a fost stopat de către angajații Inspectoratului Poliției de Patrulare. Fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport indicat în stare de ebrietate alcoolică, Martea Grigorii, ignorând prevederile pct. 11) lit. j) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, conform căroră „conducătorul de vehicul, este obligat să se supună, la

solicitarea polițistului, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare, a refuzat testarea alcoolscopică și examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, cu recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.

2. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, avocatul Gheorghita Igor în numele inculpatului Martea Grigorii a declarat recurs prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de recunoaștere a inculpatului Martea Grigorii vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, cu aplicarea sancțiunii principale, însă fără aplicarea sancțiunii complementare sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Apărarea, în motivarea cererii de recurs a invocat că prima instanță, la individualizarea pedepsei, a stabilit un cumul de circumstanțe atenuante, în sensul art. 76 alin. (1), (2) Cod penal, și anume că: inculpatul Martea Grigorii este caracterizat pozitiv la locul de trai de către organul de poliție; este căsătorit; la medicul narcolog și psihiatru nu se află la evidență; are la întreținere trei copii minori; este posesorul permisului de conducere și până la cazul de referință s-a manifestat ca fiind un conducător exemplar, anterior nefiind tras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor în domeniul transporturilor; a recunoscut vinovăția; s-a căit sincer de cele comise și a contribuit activ la descoperirea infracțiunii; la cererea sa, cauza a fost judecată conform procedurii simplificate, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală; deținerea permisului de conducere de către Martea Grigorii este necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale, cât și la serviciu, prin urmare, permisul de conducere și necesitatea de a conduce autovehicule este o necesitate, și nu un lux sau un capriciu. Or, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului, în circumstanțele constatate la caz, ar duce la agravarea situației financiare în familia acestuia.

Astfel, apărarea a susținut că cumulul de circumstanțe atenuante enumerate supra, urmau a fi evaluate de către prima instanță ca fiind o circumstanță atenuantă excepțională, în sensul art. 79 alin. (11) Cod penal, și în conformitate cu recomandările Plenului CSJ expuse în Hotărârea nr. 8 din 11.11.2013 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, care constituie temei de a nu aplica în privința lui Martea Grigorii pedeapsa complementară sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021 a fost respins, ca nefondat, recursul declarat, cu menținerea sentinței primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de recurs a menționat că verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Martea Grigorii, a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, de

condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și că a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, solicitând examinarea cauzei penale în procedură simplificată, sincer căindu-se de cele comise.

Totodată, instanța de recurs a susținut poziția primei instanțe, prin care a statuat că, la caz, nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale ce ar permite aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal.

Cu privire la solicitarea apărării de a exclude pedeapsa complementară sub formă de anulare dreptului de a conduce mijloace de transport, instanța de recurs a menționat că norma penală prevăzută de art. 264¹ alin. (3) stabilește pedeapsa complementară ca fiind obligatorie.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de recurs este atacată cu recurs în anulare de către avocatul Gheorghiu Igor în numele condamnatului Martea Grigorii prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În argumentarea recursului în anulare, recurentul a invocat argumente similare celor din cererea de recurs, descrise la pct. 2 al prezentei decizii.

Subsidiar, apărarea notează că, la caz, persistă viciul fundamental exprimat prin faptul că instanța de recurs, pronunțând decizia, i-a încălcat condamnatului dreptul de acces la un tribunal, garantat de art. 20 din Constituție, art. 6 paragraful 1 CEDO, pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv.

5. La recursul în anulare declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, menționând că nu s-a confirmat prezența viciului fundamental, invocat de către apărare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 454 Cod de procedură penală, recursul în anulare se declară în termen de 6 luni de la data pronunțării deciziei.

În speță, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs în anulare în termen.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit art. 453 alin. (2) Cod de procedură penală, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

În sensul art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciul fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, reprezintă încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Așadar, una dintre cerințele primordiale pentru declararea recursului în anulare

este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept comise în cadrul procedurii precedente, care să cadă sub incidența noțiunii de viciu fundamental.

Conform art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului în anulare declarat, în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea recursului în anulare, din motiv că este vădit neîntemeiat, este precedată de verificarea temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo carență de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

Subsidiar, Colegiul penal ține să sublinieze că instanța de recurs în anulare la această etapă a procedurilor nu declanșează un control asupra fondului cauzei, nu dă o nouă apreciere probelor administrate și cercetate și nu verifică argumentele care nu au fost obiect de cercetare în cadrul etapelor precedente de judecare a cauzei, ci verifică dacă în hotărârile adoptate nu a fost admis vreun viciu fundamental de natură să determine casarea soluției devenite irevocabile, adoptate pe caz.

Sub acest aspect, analizând argumentele recursului în anulare declarat, prin prisma sensului atribuit de legislația procesuală penală a noțiunii de viciu fundamental, Colegiul penal consideră că titularul cererii de recurs în anulare nu a adus argumente care s-ar încadra în acest concept și care ar afecta hotărârile atacate.

Astfel, reieșind din textul recursului în anulare declarat, Colegiul penal constată că apărarea invocă în calitate de viciu fundamental care a afectat decizia instanței de recurs, faptul că *instanța de recurs, pronunțând decizia, i-a încălcat condamnatului dreptul de acces la un tribunal, garantat de art. 20 din Constituție, art. 6 paragraful 1 CEDO, pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv.*

În acest sens, instanța de recurs în anulare menționează că **accesul liber la justiție** constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem judiciar democratic, fiind consacrat într-un număr important de documente internaționale, astfel că el are semnificații deosebite atât pentru dreptul procesual, cât și pentru dreptul constituțional.

Liberul acces al persoanei la justiție reprezintă facultatea oricărei persoane de a introduce, după libera sa apreciere, o acțiune în justiție, implicând obligația corelativă a statului ca, prin instanța competentă, să soluționeze aceasta acțiune.

Orice condiționare a accesului liber la justiție reprezintă o nesocotire a unui principiu constituțional fundamental și a unor standarde internaționale universale, în orice democrație reală.

În plan procesual, accesul liber la justiție se concretizează în prerogativele pe care le implica dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice. Ca o garanție a respectării drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede, în **art. 6 alin. 1, dreptul oricărei persoane la un proces echitabil**: ”Orice persoana are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către

un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil...”

În explicarea acestui drept, în doctrina dreptului european, dreptul de acces la un tribunal este înțeles ca un **drept de acces concret și efectiv**, care presupune ca justițiabilul ”să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta atingerea adusă drepturilor sale”.

Pornind de la premisa că drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Dreptul de acces la justiție impune obligații în sarcina legiuitorului și executivului. Statul este ținut să acorde oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt, pentru a accede la instanță, într-un cuvânt, trebuie să asigure efectivitatea dreptului de acces.

Liberul acces la justiție este consacrat, ca drept cetățenesc fundamental inclusiv prin **art. 21 din Constituția Republicii Moldova, care stipulează că** “1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Racordând cele expuse supra la cazul supus judecării, Colegiul penal reiterează că din materialele cauzei nu rezultă că condamnatului Martea Grigorii i s-a îngreunat accesul la justiție, or, cauza penală în privința sa a fost examinată în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege. Mai mult, atât condamnatul Martea Grigorii, cât și avocatul în numele acestuia, pe parcursul examinării cauzei penale nu au înaintat cereri în care să invoce anumite încălcări ale legislației procesual-penale, fapt ce denotă caracterul declarativ al argumentelor apărării privind încălcarea condamnatului a dreptului de acces la un tribunal.

Subsecvent, Colegiul penal ține să accentueze faptul că, reieșind din semnificația juridică atribuită noțiunii de viciu fundamental, argumentele invocate de apărare pe care acesta le încadrează în conceptul de „viciu fundamental”, nu sunt incidente la caz și nu pot servi temei de admitere a recursului în anulare.

Potrivit art. 27 alin. (1), 448 Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei.

Pe lângă aceasta, Colegiul penal menționează și faptul că principiul securității raporturilor juridice, consfințit în art. 6 din Convenție, cere *inter alia* ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (hotărârea Roșca vs Republica Moldova nr. 6267/02, § 24, din 22 martie 2005; Mitropolia Basarabiei și Parohia Nașterea Maicii Domnului vs Republica Moldova, nr. 65637/10, din 01 octombrie 2019), iar potrivit dispozițiilor art. 4§2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform

legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Prin urmare, Colegiul penal constată, că hotărârea contestată nu este afectată de un careva viciu fundamental, fiind în conformitate cu prevederile legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

În aserțiunea dată, Colegiul penal conchide că la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la prezența unui viciu fundamental în cauză care ar afecta hotărârea irevocabilă, iar existența unei alte păreri a apărării asupra circumstanțelor cauzei și probatoriului administrat la dosar, nu poate servi temei pentru reexaminarea cazului.

În consecință, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului în anulare, din motiv că este vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4), art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghiu Igor în numele condamnatului Martea Grigorii, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021, în cauza penală privindu-l pe **Martea Grigorii XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **17 februarie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie